

Sygn. akt II KK 247/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczak (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie skazanego **P. P.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 26 października 2020 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego,
na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 8 grudnia 2017 r., sygn. akt V Ka [...]17,

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w S.

z dnia 11 sierpnia 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

P. P. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Ł. z 10 grudnia 2009 r. w sprawie II K (...) za czyn z art. 178a § 1 k.k. w zb. z art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby oraz karę grzywny na podstawie art. 71 § 1 k.k. 100 stawek dziennych po 20 zł. Orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat,
2. Sądu Rejonowego w Ł. z 24 marca 2016 r. w sprawie II K (...) za czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczono dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym;
3. Sądu Rejonowego w S. z 9 września 2016 r. w sprawie II K (...) za przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności. Orzeczono dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym.

Wyrokiem łącznym z dnia 11 sierpnia 2017 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w S. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. zw. z art. 85 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 89a i § 1a i 1b k.k. połączył kary pozbawienia wolności z pkt. I, II i III orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Ł. w sprawach II K (...) i II K (...) oraz w sprawie II K (...) Sądu Rejonowego w S. i wymierzył skazanemu P. P. karę łączną 3 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt. 1 wyroku kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II K (...) Sądu Rejonowego w S. w dniu 29 listopada 2015 r. Na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 88 k.k. *per analogiam* połączył orzeczone wyrokami w pkt. II i III zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym i orzekł wobec skazanego P. P. łączny dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym. Uznał, że w pozostałym zakresie wyroki jednostkowe podlegają odrębnemu wykonaniu,

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 8 grudnia 2017 r., sygn. akt V Ka (...) utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od tego orzeczenia wywiódł Minister Sprawiedliwości - Prokurator

Generalny, który zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego i materialnego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i art. 85 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 75 § 4 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k., polegające na zaniechaniu rzetelnego rozpoznania przez Sąd II instancji zarzutu apelacji obrońcy oskarżonego o orzeczeniu wobec skazanego P. P. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w P. z dnia 11 sierpnia 2017 r., sygn. II K (...) lat i nieuwzględnieniu w toku kontroli odwoławczej okoliczności wynikającej z akt wskazującej, że wymierzona skazanemu wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 10 grudnia 2009 r., sygn. II K (...), kara 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby nie została zarządzona do wykonania, jak również, że upłynął 6 miesięczny termin od zakończenia okresu próby umożliwiający jej wykonanie, co powodowało, że względem orzeczonej tym wyrokiem kary nie zachodziły warunki do wydania wyroku łącznego, albowiem sąd nie mógł jej połączyć, jako podlegającą wykonaniu, z pozostałymi karami orzeczonymi w podlegających wykonaniu wyrokach, co skutkowało też wymierzeniem kary łącznej powyżej sumy kar jednostkowych podlegających łączeniu, która wynosiła 2 lata i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego kasacją wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P. w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się oczywista w stopniu uzasadniającym jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Rację ma skarżący, że w sprawie doszło do rażącej obrazę przepisów prawa opisanych w zarzucie kasacji.

Przed merytorycznym odniesieniem się do zarzutów kasacji wskazać należy, że z dniem 1 lipca 2015 r. przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego uległy zmianie na mocy przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 396). Zgodnie z brzmieniem przepisu przejściowego, tj. art. 19 ust. 1 tej ustawy, przepisów rozdziału IX ustawy, o której mowa w art. 1 (czyli Kodeksu karnego), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w

życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Taka właśnie sytuacja (potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu 30 czerwca 2015 r.) zaistniała w rozpatrywanej sprawie. W rezultacie Sąd Rejonowy wymiar kary łącznej ukształtował w oparciu o reguły obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 r., co nie zostało zakwestionowane w kasacji.

Stosownie do treści art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 k.k., w całości lub w części kary lub kary łączne, o których mowa w art. 85 § 1 k.k. Zatem koniecznym warunkiem orzekania kary łącznej jest to, aby łączone kary lub kary łączne podlegały wykonaniu. Niezbędne jest to, by kary te na dzień orzekania kary łącznej mogły być wykonane w całości lub w części, w sposób określony dla danej kary w Kodeksie karnym wykonawczym (D. Kala, M. Klubińska, *Kara łączna i wyrok łączny*, Kraków 2017, s. 59). Co do konieczności spełnienia tego wymogu dla orzeczenia kary łącznej w wyroku łącznym nie ma też wątpliwości w orzecznictwie. W szczególności wskazuje się, że nie jest prawidłowe wydanie wyroku łącznego obejmującego wyrok jednostkowy, którym wymierzona kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w czasie orzekania w przedmiocie wyroku łącznego nie była zarządzona do wykonania i nigdy do wykonania nie może zostać wprowadzona (por. m.in.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2018 r., III KK 686/18; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2018 r., III KK 99/18; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2017 r., IV KK 363/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 października 2017 r., II AKa 298/17). Słusznie wskazuje się, że przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do sytuacji, w której jednostkowa kara pozbawienia wolności niepodlegająca wykonaniu w żadnych okolicznościach, faktycznie zostaje wprowadzona do wykonania, chociaż nie w pierwotnej postaci, przez objęcie jej wyrokiem łącznym orzekającym bezwzględną karę pozbawienia wolności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2018 r., III KK 686/18).

Z treści wyroku łącznego Sądu Rejonowego w S. z dnia 11 sierpnia 2017 r. wynika, że dotyczył on trzech wyroków: Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 10 grudnia

2009 r., sygn. akt II K (...), Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 24 marca 2016 r., sygn. akt II K (...) oraz Sądu Rejonowego w S. z dnia 9 września 2016 r., sygn. akt II K (...)

Z załączonych do akt niniejszej sprawy dokumentów wynika, że kwestionowany przez skarżącego jeden z wyroków objętych węzłem wyroku łącznego uprawomocnił się w dniu 12 kwietnia 2010 r. (wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 10 grudnia 2009 r., sygn. akt II K (...) - k. 38, t. I). Orzeczona tym wyrokiem kara roku pozbawienia wolności została warunkowo zawieszona na okres 3 lat tytułem próby. Zgodnie z art. 75 § 4 k.k. zarządzenie wykonania kary nie może nastąpić później niż w ciągu 6 miesięcy od zakończenia okresu próby. W tym przypadku zarządzenie wykonania kary było możliwe do dnia 12 października 2013 r. Zatem w dniu wydania wyroku łącznego, tj. 11 sierpnia 2017 r., zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem wydanym w sprawie II K (...) nie było już prawnie dopuszczalne.

Sąd Rejonowy, a także Sąd Okręgowy, dysponując dokumentami i aktami wyszczególnionych spraw, w których zapadły wyroki jednostkowe podlegające ocenie w aspekcie wystąpienia przesłanek materialnych do wydania wyroku łącznego, nie poczyniły jednak prawidłowych i niezbędnych ustaleń co do stanu postępowania w sprawie o sygn. akt II K (...), nie dostrzegając treści art. 75 § 4 k.k. Tymczasem wyżej wymieniona kara pozbawienia wolności orzeczona z zastosowaniem dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary, nie została zarządzona do wykonania. Okoliczności te były znane zarówno Sądowi meriti, jak i Sądowi odwoławczemu. Obrazę art. 85 § 2 k.k. sygnalizował także obrońca oskarżonego w toku rozprawy apelacyjnej (k. 154, t. I).

W konsekwencji, w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia wskazanych w zarzucie kasacji przepisów. Sąd odwoławczy, dokonując kontroli odwoławczej, dopuścił do uprawomocnienia się wyroku rażąco niesprawiedliwego, wydanego z rażącym naruszeniem obowiązującego wtedy art. 85 § 2 k.k. Skazanemu wymierzono karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, podczas gdy suma podlegających łączeniu kar, oczywiście przy prawidłowym zastosowaniu art. 85 § 2 k.k., nie mogła przekroczyć 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Ponownie orzekając w sprawie, Sąd Okręgowy na nowo rozpozna

wniesioną apelację, bacząc jednocześnie, aby ukształtowanie kary łącznej w wyroku łącznym, spełniało wymogi przepisów prawa karnego materialnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.